

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 481. An & qualiter remedium hoc retorsionis licitum sit & permissum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

mi & vindicta privata ex odio veniens remittatur, non verò, quæ ex justitia commutativa ad utilitatem publicam tendit, quæ vult ut delicta ad delinquentis emendationem, proximi exemplum, & lesi, aliorumque immunitatem puniantur, unde convalescens adhuc salvam habeat actionem, ita Mol. de 7. § 7. Tom. 4. d. 42. n. 3. Berlich. p. 5. concl. 70. n. 18. & seq. & alii, quos citat & sequitur Lauterb. cit. §. 24. ad quam remissionem actionis injuriarum expressam spectat quoque transactio, quæ sponte facta ipso jure tollitur. l. 11. §. 1. ff. b. t. l. 17. §. 1. ff. de pactis, neque refuscitur, licet reus promissum non præstet. citatis LL. quod idem est, si autoritate, vel etiam quandoque jussu Judicis fecit. Mev. p. 1. decis. 223. & seq. quibus casibus transactio in Camera Imperiali confirmatur. Gail. cit. obs. 102. n. 13. conventa tamen per transactionem oblivio injuriarum non tollit actionem legis Aquilæ competentem ad damni per injuriam illati refusionem. Berlich. l. c. n. 20. nisi in remissione fiat quoque mentio damni. Mynsing. cent. 4. obs. 10. in fine. Porro remissio injuriæ atræ est tacita, quæ ex factis elicitur, dum nimirum injuriatus aliquid facit, ex quo probabiliter factam sibi injuriam remississe apparet, v. g. integro anno non revocando in memoriam injuriam, quod tamen non semper tutum esse pronunciat Lauterb. §. 36. sed aliunde ex factis de hoc constare debere, qualia sunt amicum injuriantem salutare, amplexari, pristinam familiaritatem instaurare, ad convivium invitare, legatum relinquere, Carpz. 7. P. Viv. Lauterb. & alii passim. Qualia verò non sunt, nec tacitam remissionem inferunt honestatis gratiæ ex civilitate vel ex officio salutare in publico, propinare in convivio publico, & sic ea præstare coactè, Perez. h. t. n. 23. Gail. de Arresto, c. 14. n. 2. quo etiam refert Carpz. apud Lauterb. l. c. pastoris suo injurianti post injuriam sibi ab eo illatam sacramentaliter confiteri peccata; item quo alii referunt accessum ad Sacramenta pœnitentiæ & Eucharistiæ, eò quod hæc participans vindictam ponere videatur & jubeatur. Verùm hoc displicet aliis, eò quod, licet obeuntibus hæc sacramenta deponendus sit animus vindictæ privatæ erga injuriantem, satisfactionem tamen pro injuria tam sibi quam reipublicæ illatam tanquam jure debitam non teneatur remittere. Abb. in c. 1. de maled. n. 6. Covar. l. 2. var. c. 10. n. 17. Wiestn. h. t. n. 20. Lauterb. §. 24. & quos citat Mev. p. 4. decis. 298. Sande l. 5. c. 8. def. 12.

3. Tertiò: tollitur hæc actio præscriptione unius anni c. 5. c. h. t. ubi: cum injuriarum actio annuo tempore præscripta, est enim actio prætoris, quæ anno utili extinguitur. l. 31. ff. de O. & A. & hoc de jure civili communi verum est, sive injuria sit realis, sive verbalis, & hæc sive dicta, sive scripta, tradit Franzk. ex. 12. q. 9. n. 3. Mynsing. cent. 8. obs. 7. in fine dicens communiorem & magis receptam. Jure verò Saxonico hanc actionem de injuria graviore, v. g. de tortura illegitimè illata, esse perpetuam, testatur Carpz. 7. F. p. 14. c. 46. def. 5. sic etiam in Camera Imperiali tam ob injuriam realem, quam verbalem dictam vel scriptam post annum etiam, seu perpetuam intentari posse actionem firmat. Gail. l. 2. obs. 104. n. 4. De cætero perpetuatur hæc actio litis contestatione, sicut regulariter omnes actiones temporales. Lauterb. §. 38. Porro in hac præscriptione annus ille sicut in omni alia præscriptione requiritur, ut sit utilis. §. 1. Inst. de perpet. & tempor. præscript. l. 1. ff. de divers. temp. præscript. & sic observari in Camera Imperiali tradunt Gail. l. 2. obs. p. 5. à n. 4.

4. Quartò: tollitur retorsione, quæ est remedium consuetudinarium extrajudiciale contra injuriam verbalem, dum nimirum injuriam verbalem passus eam retorquet in injuriantem v. g. si quis ab alio vocatus fur, adulter, spurius &c. respondet: Tu mentiris, aut tu ipse es talis, donec me esse talem probaveris, quæ describi potest, quòd sit injuriæ verbalis ab injuriato in ipsum injuriantem propriâ autoritate verbis vel scriptis in continenti honoris tuendi gratia facta rejectio, per hanc tollitur actio injuriarum, quia per eam censetur satisfactum injuriato, satisfactione autem tollitur actio injuriarum. l. sed si §. 6. h. t. qualiter verò, ut liceat retorsio, fieri ea debeat, dicitur seq. quest.

Quest. 481. An & qualiter remedium hoc retorsionis licitum sit & permissum.

REsp. multum in hoc decidendo altercari & controversere A. A. quorum opiniones aliquot referre & explicare lubet. Primò: si accipiat hæc retorsio, prout est privata vindicta, in foro conscientie illicitam & omni jure prohibitam esse, ut constat ex Matt. 5. v. 44. Luc. 6. v. 27. ad Roman. 12. v. 14. 1. Pet. 3. v. 9. Verùm ab hac ratione privatæ vindictæ eam deputari posse ex intentione injuriati adhibentis illam pro defensione famæ lædendæ, seu damno imminente in fama avertendo, quod eo ipso incurreret, si taceret; evitaret, si in continenti debito modo retorqueret, seu rejiceret in injuriantem, atque hac ratione retorsionem habere rationem veræ & licitæ defensionis, ut docet Pirh. h. t. n. 6. non video, cur neget Lauterb. h. t. §. 50. cum etiam juris naturæ sit vim vi repellere posse, etiam injustum aggressorem, ubi aliter fieri non potest repulsio, occidendo, absque eo, quod talis retorsio habeat rationem injuriæ & privatæ vindictæ, ut vult Lauterb. cum id ipsum dependeat ex animo injuriandi vicissim injuriantem, ac ita privatim se vindicandi, quem animum habere retorquentem necesse non est. Unde nontantum moribus, ut ait Lauterb. l. c. §. 60. citans pro hoc Harp. ad §. 12. Inst. h. t. n. 106. Berlich. p. 5. Concl. 64. à n. 1. Carpz. pr. Crim. q. 97. n. 24. Gail. l. 2. obs. 100.

Bardili, Struv. &c. hoc remedium in toto fere Imperio permissum, ita ut retorsio in foro soli non sit punibilis, sed ex æquitate naturali ubique permittendum. His non obstante, quod injuriatis autoritate publica per varias actiones subveniri possit, siquidem finis retorsionis est defensio famæ & existimationis, & potissimum, ut injuriatus molestias processus ejusdemque longam protractionem evadat, & sumptibus parcat, quod sit evitatis dictis actionibus utendo retorsione, Berlich. l. c. n. 38. Lauterb. §. 64. Cæterum retorsio libelli famosi per alium libellum famosum locum non habet, quia est crimen atrocissimum, Carpz. 7. F. p. 4. c. 44. def. 7. Lauterb. §. 7. Dixi: retorsio modo debito facta; nam, ne retorsionum licentia nimium evagetur, moribus intra certos terminos coercita est, ut inquit Lauterb. §. 63. Sic imprimis retorsio debet esse certæ injuriæ rejectio in conviciantem, seu illa ipsa injuria seu convicium illatum sibi, v. g. dum quis compellatus adulter respondet: *ialis tu es, vel, hoc mihi objicit adulter*; non enim omnis contradictio vel responsio est retorsio, v. g. si fur nominatus respondeat: *Sum vir integræ famæ, tale quid nunquam admisi, idque fit, vel verbis generalibus, v. g. regerendo: tu mentiris, vel specialibus: men-*

iris velut detractor fama, wie ein Ehren Dieb. Secundò debet esse moderata & proportionata, non plus vel gravius quid obijciendo seu rejiciendo in conviciantem, quam injuriato objectum, v. g. dum quis appellatus fur, compellaret vicissim alterum furem, & latronem vel solum adulterum aut venificum; tunc enim sunt duæ injuriæ formales & uterque injuriarum agere potest, & illatam per hoc in injuriantem iterum retorquere. Carpz. *Juris Feud. p. 4. c. 46. Def. 11. Myns. l. c. obs. 17. n. 3.* quamvis tam retorquenti excedenti hæc ratione modum imponatur deprecatio, vel recantatio, vel mitior pœna, quia non tam ex proposito quam animi perturbatione & justo dolore fecisse creditur. Carpz. *l. c. Berlich, l. c. n. 31. Tiraq. de pen. temp. c. 1. n. 12.* Tertio: fieri debet retorsio in contenti, idque ex natura defensionis, cujus species est retorsio, idcoque à præsentate & audiente conviciato statim faciendâ. Gail. *cit. obs. 100. n. 3. Carpz. pr. crim. q. 97. n. 27.* Si verò injuriatus absit, quamprimum certò rescivit, injuriam seu convicium sibi factum, & retorquendi occasionem seu potestatem habuit, scilicet libellum retorsionis ritè conceptum & suâ manu subscriptum, Notario cum testibus convocato, ab eodem palam legendum curet, & dein Notarium requirat, ut dictum libellum injurianti legitime insinuet, seu per literas intimari faciat, omnia ad notam sumat, & desuper instrumentum conficiat. Lauterb. *cit. §. 63.* cum Carpz. Struv. Berlich. Harprecht. & aliis dicens, hunc modum retorsionis in dicto casu absentia injuriati tutissimum esse. Quem tamen Notarium retorsionem scriptam insinuantem operam suam in eodem negotio ei, cui insinuata, præstare non debere, rectè moneat Harpr. Struv. & alii apud Lauterb. §. 62. Porro quod hic notandum: retorsio legitime facta non præjudicat Magistratui, quò minus ad pœnam contra injuriantem procedere possit. Carpz. *J. F. p. 4. n. 41. Mev. ad jus Lubec. l. 1. tit. 4. a. 10. n. 14. Lauterb. §. 64.* & alii apud illum. Interim opinio ipsius, in quem facta retorsio, tam diu apud honestos viros manet gravata, donec de veritate criminis objecti à se primò injuriato docuerit. Berlich. *l. c. n. 30. Besold. thesaur. pr. v. retorsio. Lauterb. cit. n. 64.*

Quest. 482. Quænam sit pœna injuriarum inferentis?

Resp. Pœna criminalis injuriarum est extraordinaria arbitrio Judicis determinanda, consideratis circumstantiis & qualitate delicti. §. in summario. *Inst. h. t.* interdum pecuniaria fisco applicanda, carcer, relegatio, fustigatio, manûs amputatio, interdum etiam ultimum supplicium, si injuria sit atrox, & adversus Magistratum, parentes. Carpz. *pr. Crim. q. 100, per 101.* qui tamen vult mortis supplicium ob injurias verbales etiam atrocissimas non inferri. Et dum pœna injuriæ illatæ per libellum famosum dicitur capitalis. *l. unic. c. de libell. famos.* eam non intelligendam de ultimo supplicio, sed de pœna exilii aut deportationis, explicat Harpr. *in §. 1. Inst. h. t.* nisi crimen per libellum famosum imputatum alicui esset capitale, tunc enim pœnam talionis imponendam statuit *consuet. Crim. Caroli V. A. 110.*

Quest. 483. An & quando in foro conscientia possit injuriatus, aut teneatur instituire vel remittere actionem injuriarum?

1. Resp. Primò: tametsi injuriam passus teneatur injurianti ignoscere in hoc sensu, quòd nullum odium, nullamque vindictæ cupiditatem adversus illum habere vel fovere, multoque minus re ipsâ se vindicare potest, ut constat ex dictis *quest. ante hanc. 3.* non teneatur tamen eidem remittere injuriam, vel ignoscere in hoc sensu, ut omnem injuriarum actionem & palinodiam remittat, sed potest ad tuendam famam & honorem suum harum actionem aliquam pro libitu assumere, prout habet communis & certa. Neque tamen etiam regulariter tenetur instituire actionem injuriarum, sed potest licitè per se loquendo ex humilitate aliæ virtute aut causâ justâ injuriam & omnem injuriarum actionem, ex toto remittere, quin & se ipsum infamare suâque delicta rempolare, exemplo D. Augustini aliorumque SS. cum sit dominus famæ & honoris sui, ita ut possit illam negligere, nihilominus tamen

2. Resp. Secundò: quandoque in conscientia, non tantum propter scandalum & præjudicium aliorum vitandum, sed & ratione boni communis (ad quod promovendum malâ famâ notatus plerumque inutilis est) quòdque ex læsione famæ & honoris non reparata sequatur grave damnum ipsius injuriati per actiones institutas aliâque media licita injuriam propullare, & maculam sibi illatam diluere, juxta monitum *Eccles. 41. curam habe de bono nomine, hoc enim magis permanebit tibi: quàm mille thesauri pretiosi & magni, juxtaque can. non sunt. 11. q. 3. & can. nolo. 12. q. 1.* quòrum can. verba utiliter recitat Reiffenst. *h. t. n. 29.* verùm de his, ut & de obligatione, quam habet in conscientia injurians infra ampliùs.

Quest. 484. Libellus famosus quid sit, quæ illius causa, quis reus illius, & quæ ad eum requirantur, quis finis, effectus, pœna?

1. Resp. ad primum: Libellus famosus, prout in jure civili *l. 47. tit. 10.* sumitur, constituitque distinctam speciem injuriæ scriptæ in proprio sensu continet seu denotat quamlibet scripturam infamantem. *l. 1. §. 9. ff. h. t. l. unic. C. de famos. libell. epigramma, carmen, satyram. l. 21. ff. de testibus. historiam, comædiam, picturam, sculpsile, opus futorium in alicujus infamiam, Recess. Imper. de Anno 1530. §. 52.* vocari quoque solitus Pasquillus, à Romano Sartore Pasquino, qui mirâ impunitate Aulam & Curiam Romanam vellicare solebat, quo mortuo dum terra effodebatur, ejus statua reperta prope ejus tabernam erecta, cui omnis generis chartæ famosæ noctu affigebantur, & dein alia illi similibus & correspondens Romæ in Capitolio statuta. Lauterb. *tit. de injuriis & famos. libell. §. 66.* ex Besold. *th. pract. V. pasquillus.* Differt. à Scriptura injuriosa tanquam species à genere ratione materiae, forma, fine, præscriptione. Carpz. *pr. Crim. q. 98. n. 10. & seq.*

2. Resp. ad Secundum: causâ illius efficiens nec non subjectum idem est, quod aliarum injuriarum scriptarum, ejusque reus non tantum est author seu componens, sed & scribens, dictans. *cit. l. 5. l. 12. §. 27. ff. h. t.* legens cum voluptate, & alteri ad legendum tradens, mandans, mandatarius, *cit. l. 5. §. 9.* non corrumpens. *cit. l. unic. de fam. libell. typis excudens. cit. recess. Imp. in noticiam producens, vendendum & emendum curans. cit. l. 5. §. 10.* affigens & ad inveniendum projiciens. Menoch. *de Arb. l. 2. cas. 263. n. 35.* Lauterb. §. 67.

3. Resp.